ਅਚਪਾਲ @ ਰਾਮਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ

(2018 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1218)

ਸਤੰਬਰ 24, 2018

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ,

ਜੇ.ਜੇ.]

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973.167(2) ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਹੋਣ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ- ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਲਈ- ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ 03.07.18 ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ, ਵਧੀਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਏ.ਐਸ.ਪੀ.) ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, 05.07.18 ਨੂੰ ਏ.ਐਸ.ਪੀ.- ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। - ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੀਟ- 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ u x.167(2) ਰੱਦ ਹੋਲਡ: ਐਸ.167(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ 90 ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ-ਕਿਉਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 08.04.18 ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ 07.07.18 ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ , ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ- ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਸ.167(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973.167(2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਵਧੀ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਆਯੋਜਤ: ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਹੋਲਡ: LI ਧਾਰਾ 167(2), ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 11] [334-ਈ-ਐਫ]

1.2 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ "ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ" ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਫਿਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 90 ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 90 ਅਤੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 16] [339-ਡੀ-ਜੀ]

1.3 ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ; ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜਾਅ 90 ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੁਰਮ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 90 ਦਿਨ ਤੱਕ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 05.07.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 03.07.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਦਾਇਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ 90 ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਸ 17, 18] [339-G-H: 340-ਬੀ-ਸੀ, ਈ-ਐਫ।

1.4 ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1985 ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999 ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 167 ਸਮੇਤ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ

ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 03.07.2018 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਕਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਰਜ਼ੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਫਿਰ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪਰਾ 18-20] [340-ਐਫ-H: 341-ਏ-ਸੀ, ਐਫ-H: 342-ਏ]

ਉਦੈ ਮੋਹਨਲਾਲ ਆਚਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2001) 5 ਐਸਸੀਸੀ 453: [2001] 2 ਐਸਸੀਆਰ 878; ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (2017) 15 ਐਸਸੀਸੀ 67-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 602 [1994] 1 ਐਸuppl. ਐਸਸੀਆਰ 360; ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਬੰਬਈ (11) (1994) 5 ਐਸਸੀਸੀ 410: [1994] 3 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 263, ਬਿਪਿਨ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1996) 1 ਐਸਸੀਸੀ 718: [1996] 1 ਐਸਸੀਆਰ 193; ਰਾਜ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਡਾਲਮੀਆ (2007) 5 ਐਸਸੀਸੀ 773: [2007] 5 ਐਸਸੀਆਰ 561; ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਕੇਡੀਆ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 17 ਐਸਸੀਸੀ 631 [2010] 1 ਐਸਸੀਆਰ 555, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਨਿਰਾਲਾ ਯਾਦਵ (2014) 9 ਐਸਸੀਸੀ 457: [2014] 6 ਐਸਸੀਆਰ 148; ਰਣਹੀਰ ਸ਼ੌਕੀਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਨਸੀਟੀ) (2018) 4 ਐਸਸੀ 405 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2001] 2 ਐਸਸੀਆਰ 878	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[1994] 1 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 360	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 10
[1994] 3 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 263	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 10
[1996] 1 ਐਸਸੀਆਰ 193	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 10
[2007] 5 ਐਸਸੀਆਰ 561	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 11
[2010] 1 ਐਸਸੀਆਰ 555	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 11
[2014] 6 ਐਸਸੀਆਰ 148	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 11
(2018) 4 ਐਸਸੀਸੀ 405	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 11
(2017) 15 ਐਸਸੀਸੀ 67	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ 2018 ਦੀ 1218 ਨੰ

ਜੈਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 23.07.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਐਸ.ਬੀ. 2018 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਫੁਟਕਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੰ. 9035।

ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਰਿਸ਼ੀ ਮਟੋਲੀਆ, ਕੁ. ਸੁਮਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਹਾਵੀਰ ਐਚ.ਡੀ.ਥਨਵੀ, ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਲਾਲ ਗੋਇਲ, ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਐਮ.ਸੀ. ਢੀਂਗਰਾ, ਜਾਟ, ਗੌਰਵ ਢੀਂਗਰਾ, ਪੀਯੂਸ਼ ਕਾਂਤ ਰਾਏ, ਵਿਕਰਾਂਤ ਯਾਦਵ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ. 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 23.07.2018 ਦੇ 2018 ਦੇ ਐਸਬੀਸੀਆਰਐਮਬੀ ਨੰਬਰ 9035 ਵਿੱਚ ਜੈਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

3. 2018 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 16 ਮਿਤੀ 24.03.2018 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਬਹਿੜਵੰਡਾ ਕਲਾਂ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਵਾਈ ਮਾਧੋਪੁਰ 18 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143, 341, 323, 452, 336, 302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 08.04.2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ/ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ. 2018 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3517 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 03.07.2018 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ:

"ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਵਧੀਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 5. ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 08.04.2018 ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਛੋਟੇ ਲਈ ਕੋਡ) ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ 07.07.2018 ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। 05.07.2018 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ

ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸਬੰਧਿਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਏਐਸਪੀ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 03.07.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 03.07.2018 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। . ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਕੇ, 03.07.2018 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਆਈ.ਸੀ. 07.07.2018 ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ।

6. 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਜ਼ੇਮਾਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

7. ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਖੰਡਰ, ਜਿਲਾ. ਸਵਾਈ ਮਾਧੋਪੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 09.07.2018 ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ 05.07.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਨੁਕਸ ਕਾਰਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 03.07.2018 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨੂੰ ਐੱਸਬੀ ਸੀਆਰਐੱਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੁਟਕਲ 2018 ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੰ. 9035 ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 23.07.2018 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:

“ਸੈਕਸ਼ਨ 167(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ (ਪਟੀਸ਼ਨ) ਨੰਬਰ 3517 ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 90 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ, ਮਿਸਟਰ ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਸੀ. ਢੀਂਗਰਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਿੱਖਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ, ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ 05.07.2018 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 03.07.2018 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। , ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 03.07.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ

ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 05.07.2018 ਨੂੰ ਚੁਕਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 03.07.2018 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਵੱਲ ਇੱਕ ਕਦਮ।

10. ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸਟਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਦੈ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਆਚਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੇ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਬੰਬਈ (II) ਅਤੇ ਬਿਪਿਨ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਜਸਟਿਸ ਪਟਨਾਇਕ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਖਿਆ ਗਿਆ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਉਦੋਂ) ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟੇ 3 ਅਤੇ 4 ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: -

3. 90 ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

4. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ 90 ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ.

.....”

11. ਉਦੈ ਮੋਹਨਲਾਲ ਅਚਾਰੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਡਬਲਯੂ. ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਡਾਲਮੀਆ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਕੇਡੀਆ ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫ਼ਸਰ, ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ. ਨਿਰਾਲਾ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਰਣਹੀਰ ਸ਼ੌਕੀਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ) ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੈ ਮੋਹਨਲਾਲ ਅਚਾਰੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ 3 ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

12. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ 05.07.2018 ਨੂੰ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਾਂਚ ਜਿਸ ਕਾਰਨ 05.07.2018 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਭ 90° ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ।

13. ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (1) ਅਤੇ (2) ਅਰਥਾਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:
"167 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। (1) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ।

(2) ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:"

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ (ਏ) ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਪੈਰੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ। (1) ਨੱਬੇ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; (ii) ਸੱਠ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਹੋਰ ਜੁਰਮ, ਅਤੇ, ਨੱਬੇ ਦਿਨ, ਜਾਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, (ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ; (ਸੀ) ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।"

14. ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਜੇ. ਨੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਤੋਂ 15 ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ". ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 41" ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 11 ਅਤੇ 12 ਹਿੱਸੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ 07.11.1970 ਦੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ। ਪੈਰੇ 11 ਅਤੇ 12 ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"11. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੌਕਾ ਖੜਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਅਕਸਰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 344 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਈ ਕਾਰਲੀਅਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ) ਅਤੇ ਜਾਂਚਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨੂੰ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ:

"14.19.... ਅਜਿਹੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"14.19. ਧਾਰਾ 167. ਧਾਰਾ 167 ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ 15 ਦਿਨ ਹੈ। ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਧਾਰਾ 173 ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਕਸਰ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜਾਂਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂ "ਅਧੂਰੀ" ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਧਾਰਾ 344 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਚੌਦ੍ਹਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 344 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 344 ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਆਰਾਮਦੇਹ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਦਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਜਾਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 15 ਦਿਨ ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ 14ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ 60 ਦਿਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਮ ਸਮਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ (4) ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

167. (2) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਲਈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ-

(ਏ) ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ:

(ਬੀ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

(4) ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ, ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

12. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਨਵਾਂ) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 7-11-1970 ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

3. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰ-

(i) ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ii) ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ, ਅਤੇ

(iii) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਗਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤਜ਼ਰਬੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੋਰ ਤਿਮਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

15. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ 41 ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 14.19 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ੱਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦੀ ਧਾਰਾ 344 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਮਾਂਡ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

16. ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ "ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ" ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਫਿਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 90 ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 90 ਅਤੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

17. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜਾਅ 90 ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ।

18. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 90% ਦਿਨ ਤੱਕ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਿਰਾਸਤ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 05.07.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 03.07.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਦਾਇਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ 03.07.2018 ਨੂੰ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣੀ ਸੀ. ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ 90 ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿਸਟਰ ਡੇਵ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਦੇ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1985 ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999 ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 167 ਸਮੇਤ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 03.07.2018 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਕਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ।

19. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ, ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਜੇ. ਪੈਰਾ 49 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"49. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ "ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ" ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ "ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ" 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਜਬ ਹੋਣ। , ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਜਾਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।"

ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ. ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 49 ਤੋਂ 51 ਵਿੱਚ ਜੇ. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਹੜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ,

20. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਤੁਰੰਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਠੋਸ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੋ।

21. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate